

6/12/83

EL LENGUATGE

Verbs incoatius

Hi ha verbs incoatius per la forma i verbs incoatius per la significació. Els primers —els podríem anomenar incoatius «històrics»— són els que constitueixen la majoria —gairebé la totalitat— del tercer grup (acabats en *ir*, com *seguir*, *servir*, *patir*, etc.), que tenen certes formes de present, com *segueixo*, *serveixes*, *pateix*, etc., que provenen d'una antiga perífrasi que expressava l'inici d'una acció (*incoar*, verb avui només usat en llengua forense, significa «començar»). I els verbs incoatius per la significació són els que ens permeten de fer frases que indiquin actualment l'inici d'una acció, com és ara *començar*, *posar-se*, *arrencar*, etc. Diem, efectivament, *Va començar a escriure*, *No et posis a riure*, *Es va posar a plorar*, *Va arrencar a córrer*, etc.

Poden considerar-se també incoatius —si més no, en sentit ampli— els verbs que formen frases amb noms com *gana*, *set*, *son*, *por*, *tristesia*, *fred*, *calor*, *ràbia*, etc., és a dir, noms que designen sensacions, sentiments, estats d'ànim, etc., i amb els quals s'indica el fet de sobrevenir a algú —això és, el seu inici— aquesta sensació, sentiment, etc. Els més importants d'aquests verbs, en català, són *agafar* i *venir*, però cal dir també alguna cosa sobre algun altre, com *entrar* i *obrir*.

El Diccionari Fabra exemplifica profusament l'ús del verb *agafar* amb aquest valor incoatiu que comentem. Segurament que pot ésser útil, en primer lloc, de transcriure els exemples següents, que són com una mostra de l'abundant fraseologia que ha originat aquest verb tan característic del català: *Agafar un bon pas*, *una bona marxa*, *el vol*; *Agafar embranzida*, *abrivada*, *avantatge*. Però amb noms de sensacions i estats d'ànim com els que hem dit abans, *gana*, *son*, *fred*, etc., el verb *agafar*, segons el Fabra, té un doble tractament, és a dir, permet dues estructures o tipus de frases diferents: amb els noms *gana*, *set*, *son*, *por*, etc., fent de subjecte i amb un complement datiu (de designació personal, és clar), i amb la designació personal fent de subjecte i els noms que designen les sensacions, etc., fent de complement directe. Els exemples del primer cas són *M'ha agafat son*, *mal de cap*, *fred*; *M'ha agafat por*, *basarda*. I els exemples del segon cas són *Agafar un costum*; *un vici*; *Agafar un refredat*, *un cansament*; *Agafar son*, *gana*.

Albert Jané